

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 4 forint.
Félévre 2 forint.
Negyed évre 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

Hubacsek Pál ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és a pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kinestári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

Közlekedésünk.

II.

Sárból készült utak mellett, vasut hiányában, sőt attól minden oldalról meglehetősen nagy távolságban, csak valamire való forgalom is, a kínáló viziut célszerű kihasználása mellett létesíthető.

Mint mult számunkban kifejtettük, kereskedelmünk és forgalmunk emelésére a kedvező alkalom, a gőzhajózás állandóvá tétele már meg van, most csak rajtunk a sor, fölhasználni az alkalmat és kiaknázni a helyzet előnyeit, mit leginkább elérhetünk az által, ha — mint már utaltunk rá — az alkalmas kikötő hely és hid hiányát elhárítjuk.

Erre legalkalmasabb idő van most, midőn a gőzhajózás az időjárás miatt szünetel, s csak akarnunk kell: mire a gőzhajózás újból megnyílik, kikötő hidunk is lesz és forgalmunk eme nagy akadályának elhárításával kereskedelmünk föllendülésére az első lépést megtettük.

A közelmúlt időkben még, a gőzhajózási társulat tartott itt fenn ügynökséget, de részint a forgalom csekélyisége, de legfőképpen pedig a fentebb körülírt forgalmi akadályok miatt, az ügynökséget beszüntette, a minek azután természetesen következménye az lett, hogy a forgalom, illetve az áruszállítás teljesen megszűnt. Nem is

lehetett másképpen, mert ügynökség hiányában, felelősség mellett semmiféle árut fel nem vesznek és a mit idehozhatnak is, annak meg az állomástól elszállítása oly rengeteg időbe és hosszas utánjárásba kerül és anynyi kellemetlenséggel van összekötve, hogy azt immáron senki sem merészi megkísérteni. Nevezetesen az ideszállított áruk, csak akkor adatnak ki az itteni állomáson, ha az áru utánvétellel terhelve nincs és a vitelbér a feladási helyen kifizettetett. — Ellenkező esetben a megrendelő itt csak értesítést kap s az árut terhelő összeget először fel kell küldeni Szolnokra, a honnét a megtörtént fizetésről igazolványt nyer, s azután ezen igazolvány felmutatása mellett veheti át az itteni állomáson áruit.

No már olyan körülmények között, a midőn a gőzhajózási társulat az itt feladott árunak sértetlen és hiány nélküli beérkezéséért felelősséget nem vállal; midőn az ide szállított árunak, az állomástól való kivétele oly nehézségekbe ütközik, mint fentebb előadtuk, — senkinek sincs kedve a gőzhajózási társulattal való szállításhoz: nagyon természetesnek és indokoltnak találjuk.

De ha kikötő hidat építenénk, elesnék a gőzhajózási társulathoz a forgalom emez akadályára fektetett kifogása, s bizony reméljük, hogy itt ügynökséget szervezne, s így a kereskedelem könnyítésével forgalmunk

emeléséhez nagyban hozzájárulna, s nagyon valószínűnek tartjuk ama föltevésünket, hogy első sorban kereskedőink, kivétel nélkül, a vizi utat, mint kevésbé költségest, használnák, és a közönség igényei is megfelelőleg kielégítették általa: más nemű forgalom céljából is felhasználhatnák.

Nem szabad szemelől téveszteni a vidéket és különösen a szomszéd Szegvár községet, a melynek kereskedelme okvetlenül ide tereltetnék, minthogy az itteni viszonyok a szentesi viszonyoknál, a szegvári szállítóira sokkal előnyösebbek volnának, mert míg egyenlő távolság mellett nálunk semmiféle vámot nem fizet, addig Szentesen háromszoros vámot fizet, a mi a vitelbért tetemesen megrágitja. Az meg azután kétségtelen, hogy ha a szegvári forgalmat ide bírjuk terelni, az, mint minden transitó forgalom, — haszonnal is fogna járni.

Nézetünk tehát e tárgyban az, hogy keresse meg a község a gőzhajózási társulatot, s tegyen kérdést nála, vajjon hajlandó volna-e egy, a forgalom igényeit teljesen kielégítő ügynökséget szervezni, ha viszont a község alkalmas kikötő hidat építené, illetve a gőzhajózási járatok fenntartásának kötelezettsége mellett, egy bizonyos meghatározott összeget, kikötő-hid építése címén, a társulat rendelkezésére bocsátana.

Ha a kikötő-hid hiánya okozta forgalmi

TÁRCZA.

1886.

Ismét egy év mult, mint már számtalan,
Mely e világ fölött elshant.

Ismét egy új év köszönt be bátran,
Befedte az ó évet a hant.

Legyen e hant a feledés fátyla,
Mely sebzett vérző sziveinkre
Gyógyító lepel gyanánt takarva,
A jövő reményét élessze.

Ez egy van, a remény, s semmi más,
Mi erőt ad tovább még küzdenünk,
És legyen bár még nagyobb a nyomás,
Mit a sorstul kell szenvednünk.

Ösmerem fortuna szeszélyeit:
Emelni és ledobni tud ő,
Szeretve öleli kegyeltjeit,
Holnap hajlama elveszthető.

Oh, vesztettem sokat, nagyon sokat,
Sok légváram omlott már össze.
Szenvedtem sokat, nagy fájdalmakat,
Szívemnek van számtalan sebe.
Az elmúlt éveknek hosszú sora,
Telve szívem vércseppjeivel,
De kétségbe még sem estem soha,
Vigasztaló reményeimmel.

Rejtsen bármit a jövő méhében,
A sors csapásától nem félek,
Bátran, nyugodtan nézek elébe:
Már szenvedtem, még szenvedhetek.
Szenvedek jobb jövő reményében,
Mely jönni fog, melynek jönni kell.

Remélj. Ez irva szivetekben,
Egy titkos hang bent így felel.

Remélek ismét, remélek újra,
Mint annyiszor, ismét remélek;
Hisz a gyermek első gondolatja
Messze elágazó remények.

Az ifju is a világ zajába
Remények által vezetettik,
Még a megtört aggal sem száll sirba:
Az éden gyönyörében bizik.

Ne csüggedjen hát senki, reméljen!
Reméljen és küzdjön, míg lehet.
Ne tőrje, hogy küzdés nélkül vesszen
Oly harcot, mit küzdve is veszthet.
Harcolhat tovább is remélve,
Hogy hátha győzni fog e harcban.
A remény legyen a vezéreszme,
Mely őt serkentse küzdni bátrabban.

A RECLÁM.

— Művelődéstörténelmi vázlat. —

Nagyon téved, a ki azt hiszi, hogy e „cosmopolita” a mai kor szelleménye. Ott rengett bölcsője

az antik világban. Ismerték már a görögök is, csak-hogy nem használták azon célra, mint a XIX. század fölvilágosodott gyermekei. Látogatottabb nyilvános helyeken, templomokon, isteni szobrokon voltak hirdetések fölragasztva, melyekkel az illető kívánalmait nyilvánította.

A thebai romoknál történt ásatások alkalmával találtak papiros lapokat, melyekre a megszőkött rabszolgák nevei voltak ráírva. Különösen az alvilági istenek szobraira szoktak volt ólomlapokat erősíteni, hol mintegy örökgyalázatul voltak azoknak nevei bevésve, kik valamit loptak, vagy más rosszat tettek. Nagyon természetesnek találjuk ez intézkedést, hogy miért szögezték épen az alvilági istenek szobraira az ólomtáblákat; a görög népképzelem azt tartotta, hogy az alvilági istenek szigorú bírák. A londoni „Britisch muzeum” tud ilyen táblákat fölmutatni, melyek 1758-ban Kuidos környékén ástak.

A rómaiak átvették ezen intézményt a görögöktől, de a római „reclám” már inkább hasonlított — persze távolról — a maihoz. Pompeji falain láthatók vörös és fekete feliratok, melyek tanúságot tesznek arról, mennyire fejlődött a reclámügy a rómaiaknál. Így egyik ház falán olvashatjuk a gladiátor játékok hirdetését.

A játékok — ludi publici — után nevezetesebbek a fürdőtulajdonosok hirdetései. Egy bolognai fürdőtulajdonos ekképen hirdet: „C. Legianus

akadályt illetően módon elhárítanunk sikerülne, még azon további teendőnk maradna fenn, hogy a védgáttól be a kikötőig egy legalább a 22' magas vizállásnak megfelelő utat kellene készítenünk, hogy így a közlekedési út ne minden pillanatban öntetnék el a víz által, a mint az most minden évben kétszer, háromszor is megtörténik, a mely körülmény gőzhajózási forgalmunknak szintén nem kicsinylendő akadálya.

Elmondottuk e tárgy körül nézeteinket, s minden nézetnyilvánításnak — habár ellenkező volna is az a mi véleményünkkel, — szívesen tért engedünk; mert a hogyan és mi módon: csak eszköz; a cél: legyen!

HASZNOS TUDNIVALÓ.

Ujabb időben a tudomány ismét egy nagy lépést tett előre; egy nagy tudós ismét az emberiség legnagyobb jótévőinek sorába lépett. — Értjük a nagyhirű párizsi orvost: Pasteurt és felfedezését, melynél fogva a veszett állatok által okozott marás szomorú következményét: a veszetséget biztos gyógymóddal elhárítani lehetséges.

Hányan estek eddigelé a veszett állatok, de különösen a vízszonyban szenvedő kutyák által ejtett marás áldozatává? S hogy mily rettenetes s mily veszélyes e betegség, csak az birhat arról kellő fogalommal, ki nek alkalma volt szerencsétlen embertársát benne gyötrődni látni.

Ma a hírlapok e híres párizsi orvost dicsőítik; társaságokban sürüen képezi ez óriás vívmány a beszéd tárgyát, s méltán, mert mit eddig nem tudott az orvosi tudomány, ma tudja, t. i. a veszett állatok marásából származó veszetséget elhárítani.

Tudjuk a hírlapok után, hogy egy magyar ember Aradról, kit veszett eb mart meg, Pasteur-nál, e híres párizsi orvosnál keresett gyógyítást a veszetség ellen; de gondoskodott már kormányunk, hogy az ily szerencsétleneknek, kiket veszett ebek megmarnak, ne kellessék Párizsba zárándokolniok, mert egy magyar orvost kiküldött államköltségén Párizsba oly célból, hogy a híres Pasteurnál a veszetség biztos gyógy-

módját s kezelését elsajátítsa, tapasztalatait édes hazánkban is érvényesítse. De akadt a magyar orvosi karból is egy olyan, ki saját költségén utazott ki e gyógymódot elsajátítandó.

Szóval rövid idő múlva orvosaink azon helyzetben lesznek, hogy Pasteur felfedezésével megismerkedve, a veszetséget biztosan gyógyíthatják, s így az emberiséget a legborzasztóbb halálnemtől menthetik meg.

Lapunk egyik célja az ismeret terjesztés is, s így egyik feladatunkat véljük teljesíteni, midőn a fentiek elmondása után röviden megismertetjük „hasznos tudnivalónk”-ban azon eljárást, melyet követnünk kell az esetben, ha valakit veszett eb mart meg.

A veszett eb által ejtett seben a veszett állat nyáladéka, — mely igen mérges, — bejut az ember véérébe, s azt megfertőzti, s az állathoz hasonló veszetségi dühöt idéz elő, mely sok esetben hetek múlva üt ki a szerencsétlen, ki, ha nem sikerül kellőleg megfékezni, másokat marhat meg s ejtethet szerencsétlenségbe; e betegség következménye a legszörnyűbb halál. Ebből áll a veszett állat marásának veszedelmes volta.

A veszély nagy, azért kíván nagy gondosságot s gyors segítséget, miért is, ha valakit veszett eb harapna meg, késelem nélkül orvoshoz menjen. Ha pedig nem juthatna orvoshoz, avagy huzamos időbe kerülne az orvos megérkezése, — pl. a községtől távolabb eső lakhelyek s tanyák miatt, — ugy, miután minden perc drága, a veszély megfenyegető jellegét ölthet, izzóra tüzesített vassal égessük a sebet néhány szempillantásig, nehogy a veszélyes seb a vérbe egye át magát.

Nemcsak e baj gyors elhárításának egyéb módjai is, de ez általunk ajánlott a leghozzáférhetőbb módja — orvos hiányában — a gyorsan nyújtható segélynek, mert a tüzesített vasdarab minden házban legkönnyebben előállítható, s legtöbb esetben maga a sérült is alkalmazhatja ez óvszert, a mennyiben a marások legtöbbször az al és fellábszár, s karokon ejtetnek, mint oly részeken, melyekkel az ember a veszett állat ellen védekezvén, leginkább ki vannak téve a megsebezetésnek.

Az állatok veszetségének meg van a

Verus házában vannak oly fürdők, mint magában a városban — Rómában. — Minden kényelem! — A könyvárusok boltjaik ajtaira függesztették az újonnan megjelent könyvek jegyzékét.

A népvándorlás vad árjai egészen elnyelték ezen intézményt. Később a középkorban is inkább szerették a hirdetményeket élőszóval megmondani mintsem falragasz alakjában kihirdetni; ez jobb volt, minthogy a köznép nem igen értette az írás mesterségét. A könyvnyomdászat föltalálása sem igen változtatott a dolgon. A reclam lassan-lassan fejlődött ki azzá a hatfejű hydrává, mely a soliditást elnyeli az ugysis sok fogyatkozást szenvedő korunkban.

A XVI. század elején jelennek meg az első ujságok; de sem a londoni „Weekly News” (1622), sem a párisi lapok nem hoznak még hirdetéseket.

Ekkor lép föl Theophrastus Renaudot, XIII. Lajos francia király egyik udvari orvosa. Megnyerte az engedelmet egy ujság kiadására, mely bizonyos meghatározott időben volt megjelenendő, s melyben csupa fizetett hirdetések, inseratok lesznek. Az 1. szám megjelent 1633. szeptember 1-én e cím alatt: „Feuille du bureau d'Adresse.” Ez a találmány tettszésre talált s egész Európában szerteszét akadtak utánzóik. Csak mi maradtunk e tekintetben a haladás vívmánya alatt. Az első magyar ujságban, a „Magyar Hirmondó”-ban*) hire-hamva sincs a rec-

*) Alap. Ráth Mátyás 1780-ban, megjelent Pozsonyban,

lámnak, annálkevésbé foglalkoztak vele tudományos, vagy szépirodalmi folyóirataink, minők voltak: a „Kassai Muzem” — 1788—1762., alap. és szerk. Kaziney — „Orpheus” — alap. 1790-ben Széphalmi V., szerk. Kaziney — „Urania” — alap. Kármán József és Pajor Gáspár 1794-ben.

A reclam valódi fejtesztője volt a sajtószabadság. A hol szabad sajtó volt, ott fölvirágozott, másutt pedig el lett nyomva, részint a nemzeti törvények által s csak lassan indult fejlődésnek. Innen magyarázhatjuk meg, miért szárnyalta tul Franciaország a többi művelt nemzetet. De fensőbbsege nem tartott soká, mert Anglia és Amerika fölötté állanak most már e tekintetben.

(Vége köv.)

ZRINYI, A KÖLTŐ HALÁLA.

— Pályadíjjal koszoruzott történeti beszély. —
(Folytatás.)

Ki vonhatna csak sejtelemszerű következtést is a jövőre a multnak ismerete nélkül, mikor még a jelennel sem lehet tisztába jönnie annak, ki a multat elfeledi vagy nem tanulmányozza?

A világötrénelem eseményei is gyakran anynyira elűtök az alapoktól, hogy csak az egymásután helyes, figyelmes és pontos vizsgálása által találjuk meg eredetüket, mint a hajjait majd rombolva, majd áldást árasztva bömpölygető folyam kised forrását.

Oly csekély tetteknek, melyeket gyakran alig

maga ismertető jele. Így a kutyáknál, melyek közt leggyakoribb a veszetség, — előzményei a bajnak: a levertség, nem eszik, nem iszik, a sötét helyet keresi, s ha erőt vesz rajta a betegség, kóborol, nyála uszik, farkát lehuzza, s mindent megmar, mi utjába esik, a düh kifejedte után, bárminő nagy ütés méréssek is rá, nem ugat, nem vonyit, ellenáll, kapkod az eszköz után, melylyel veretik, fogait csattogtatja, s agyonüthető a nélkül, hogy egy vonyitást hallatna.

Midőn ez előjeleket észrevesszük az ebeknél, kísértjük azokat éber figyelemmel, s a mint a baj oly stádiumba lép, hogy az, az állat bekövetkezett veszetségéről győző meg bennünket, azt azonnal ártalmatlanná tenni iparkodjunk.

Igaz, hogy igen sok kutya lebunkóztatik, mint megveszett, holott csak fogzás, avagy egyéb, különben ártalmatlan betegségben sinlódik, no, de a közmondásnak is fent kell tartani az alapját, hogy „a mely kutyának veszett nevét költik, annak el kell pusztulnia.”

Nálunk nem kell tartani se mérges kigyóktól, se viperáktól, sem semmiféle veszélyes vadállatoktól. — A mi házi állataink részéről ránk nézve vészhozó lehet, az a veszetség.

Óvjuk magunkat tőlük, ha e baj kiütött rajtuk, s ha mégis elég szerencsétlenek lennénk és marást szenvednénk, az ajánlott óvszert használni el ne mulassa senki.

VISSZATEKINTÉS A MULTRA.*)

I.

Néhány óra multával az 1885. év is véget ér Háláadás, új évi üdvözlések elkészítése, elküldése a teendők, azután mulatni megy, aki a vigság embere, telhetőleg vigan zárja be az évet, ki teheti, vigságban lép át az új évbe — régi szokás, — sokak által követett. Vajjon nincs-e ebben babona? Nem akarjuk-e önmagunkat áltatni, midőn vigság közepette lépünk a bizonytalan jövő esztendőbe! Régi szokás

Ámde nem csekély azok száma, kik nem vigságban, kik nem szeretnek vigan, én is azok közé tartozom. Az ily egyének azután nem tehetnek Sylvester napján egyebet, minthogy átélnek szellemileg a lefolyt évben történeteket, összeadják az össze-

*) Térhiány miatt lapunk mult számaiból kimaradt.

Szerk.

veszünk észre, teljes életünkön át kell éreznünk jó, vagy rossz következményét. A tövis megátol utunkban, megsérti testünket, hozzáujtunk, félrevetjük, — s ha megszárad tövis, még szurósbakká válnak. Nagy célokért lelkesülve nagy gátokat talál a férfi, s gyakran az igazság hatalmával elnémitott ellenalattomos bosszútervei károsabbak, mint előbbi nyilt csatái. Sokkal veszélyesebb a mérges kigyó, mely észrevehetetlen lappang előttünk, mint a vért szomjazó vad, melynek rémes üvöltése már távolról hallható.

Azon korban, mely Zrínyi Miklóst, a költőt s hadvezért, sztlöttjének és bajnokának nevezheté, nem lelkesült nemesebb és magasabb célért senki, mint ő: szellemileg s anyagilag nagygyá tenni a hazát. Zrínyi lelke élt a hon nagyjaiban, Zrínyi elvének valának lívei mindannyian, kiket honszerelmők s a hazafi kötelesség szava nyugodni nem engedett. Kiviláglik ez azon bizalmas viszonyból, mely „Lippayt, Vesselényit, Nádasdyt, Zrínyit II. Rákócy Györgyhöz, az érseket, a nádort, az országbirót, a bánt Erdély fejedelméhez fűzte. — Lerázni, ha lehet s a mely mértékben lehet a török jármot; Erdélyt ismét bensőbb viszonyba hozni a magyar koronához; megörzeni, feléleszteni a nemzet szabadságait, s eldöntő súlyt nyerni a korona tanácsában, ez volt a hármast cél, melyet teljes öntudattal követtek. Ezen hazafi törekvés legmagasabb személyesítője, már költői kedélyénél fogva

adandókat, le, illetve kivonják a levonandókat, számolnak és ugyszólván évi zárlatot készítenek.

Szeretem a köztügyeket, szülőföldemet, ringó bölcsőm helyét. Nincs senkim a földön, kiért kitűdenem kellene, mi sem természetesebb tehát, mint-hogy köztügyeinkkel, szülőföldemmel, Mindszennel foglalkozzam az elmuló év utolsó óráiban!

Mindszent, — évszázadon át sok viszontagság közepette is mindig előrehaladó, jóra, szépre, nem-re törekvő szülőföldem, kedves polgártársaim, rokoniaim és barátaim lakhelye, a magyarság egyik szeplőtlen fészke, szeretlek, mint gyermek az emlőt nyújtó anyát, mint hálás fiú a gondoskodó apát!

Azt mondom: hogy Mindszent sok viszontagságon ment keresztül! ki nem tudja ezt? hahogy mindszeinti! Bizonyára a most élő nemzedék, szép-apától, apától tudja Mindszent multbani történetét, a közelmúltat és a jeleat átéltek és éljük most.

Multunkban nincs öröm, jelenünk nem kecses-tető, de a jobb jövő iránti remény nem hagyott s nem hagyhatja el egyetlen erélyes szülőltjét sem e nagy községnek!

„Hass, alkoss, gyarapíts és a haza iényre de-rül“, nagy költőnk örökkön élő mondása alkalmaz-ható nemcsak a „házára“, de elmondható a közü-letről, a községről is!

Vajjon követjük-e eme jóslatszerű, főkelt szel-lemű egyén mondotta elveket? Nem igen!

A hajdan egyszerű községből idők multán nagy község lett. A lakosság száma az évek multával szaporodott, csak-hogy e szaporulat nem községünkbe-li.

Voltak, vannak és lesznek mindenha minden közületnek oly új lakói és tényezői is, kik nem ott születtek, kik a helyhez más érdek által nincsenek fűzve, csak az „ubi bene ibi patria“ (hol jól meg-yod, ott hazád) elvénél fogva, ha az ily elemek vagy hallgatnak, vagy mint egyszerű közemberek harcolnak a közjéért, akkor baj nincs, de ha az ily, ugyszólván „jött-mentek“ nem közharcosok a közjéért, hanem minden áron „vezérek“ akarnak lenni, akkor baj van a kréta körül, ott meghasonlás áll be, a meghasonlás pedig sohasem teremtett, ha-nem mindig rombolt.

Igy van ez, fájdalom, a mi községünk közélé-tében is.

Mióta az alkotmányos világ és élet helyre ál-lott, volt a községben mindig minden pártáryalatu egyén, volt képviselőnk balközéppárti, volt éveken át függetlenségi, elmulván a választás, elmult min-den elkeseredés, ellenségeskedés, a többségválasz-totta képviselő jól, rosszul képviselte a kerületet és

s, Zrinyi Miklós volt. Jellemének tisztasága, hig-gadt belátása egyszersmind biztosítékul szolgáltak, hogy a kitűzött irány nem fog ürügyül használtatni magánérdekek foganatosítására, hogy a választott eszközök nem lesznek férgesek, nem lesznek cél-tévesztők, hogy a hazafiúi törekvés nem fog kibá-nyásztatni celszölvő idegen hatalmasságok által.¹⁾

Valláskülömbőség nélkül szerette mindenki Zri-nyit. — De a gazdagoknak leghamarabb akad-nak irigyeik. Zrinyi gazdag volt, mert egy nemzet szeretetét bizta.

Tárjuk fel tehát az időt s körülményeket, mi-dőn, s melyek közt először üti fel fejét elléne az irigység, gyűlölet és bosszu.

Mint Attila halála után fiai, ugy lett a mohá-csi vész után a nemzet.

Nem akarom itt festeni a gyászt s a vért, nem a bájak és sérelmek tengerét; csak annyit akarok mondani, hogy három ellenség dult a hazában: a török, a német s önfiai.

Gyászos emléktű a reformatio; de nemzetisé-günk megőrzésére bizonyára hasznos; mert sérel-meik orvoslásánál vallási, lelki és nemzeti szabad-ságot követeltek folyton, így szintén az 1662-ik évi országgyűlésen is, a melyről épen szólni akarok.

Az 1662-ik év május havának első hajnala meghasadt. — Madárdaltól viszhangzik a berek; az illatterhes szellő lassan jár a réten, a sas kiszáll

aki a köztügyek terén fűradott, kitűzött, a „közjő szempon-tja által vezéreltetett.

Nem így van most! Elmúlt a választás óta év, a község lakosai ma is pártszempon-tok által elválasztattak, községi képviselők, előljárók, polgá-rok, párti szempon-tok által vezéreltetve, ténykednek. Hogy az ily állapotok nem a közjöt mozditják elő, mondanom aligha kell.

Hangoztos szavak, széllel béfelt semmiségek azok, melyek a kevésbé művelt népnek tetszetek és tetszenek, az „oh nép“ és a „nép érdeke“ oly csal-étek kifejezése, melyek egyideig hatnak a tapasztalatlan, becsületes, de tudatlan tömegre, de állandó fölényt aligha biztosítanak.

Nincs községünkben józan gondolkodású polgár, ki ne tudná, hogy községünk az utolsó évtizedben óriási léptekkel haladt előre és pedig szellemileg ép ngy, mint anyagilag, pedig még rövid ideje annak, hogy vannak, kik minden alkalomból hangoztatják fenti üres szavakat!

Itt minden ember egyszerű polgár! Mit a leg-utolsó számára kivivnak a vezetők, önmaguk élvezik mit elsáfarkodnának, önmaguk és gyermekeik fizet-nék meg, — nincs tehát ok és cim arra, hogy az eddig intező körök egyéneiben változás álljon be.

Hogy a régi ittszülöttek pártja a „népboldogi-tók“ pártjának nevezetett el, bir annyi alappal, mintha az új pártot „népbolondító“ pártnak neveztek el, mert míg a régi párt mindig tett és sohasem ócsárolt, az új párt megfordítva mit sem tett, de mindig ócsárolt!

Mit, mikép, mily eszközökkel? arról jövőre többet.

A HALÁSZOK BÁLJA.

Mint e lapok hasábjain már több helyen em litve van, a mindszeinti halászhok, f. hó 6-án temp-lomi zászlójuk javára Danicska József vendéglős helyiségében táncvigalmat rendeztek.

Nem celünk hosszú dicsőeneket zengeni a tánc-vigalomról, sem valami részletes referátát írni, mert előre becsájítjuk, hogy nem valami kitűző táncvi-galmi referensek vagyunk.

De ha jól meggondoljuk a dolgot, az ilyen szősoros értelmében vett polgári bálról nem is valami sok referálni való van, miután a referensek hálás tárgya a fényesnél fényesebb toillettek teljesen hiányzanak.

Az ily polgári táncvigalmon a legfőbb dolog a fesztelen jókedv, a barátságos egyetértés; ez pedig volt bővében s maguk a halászhok is vigadtak, mert egyrészt örömet okozott nekik a viszonyok

odujából s merészen a nap felé röptül. Örömnep ez a természetben, s örömnep a szívben. Pozsony ut-cáin fényes népség üdvözli a májusi reggelt, a vá-roso népe s az ország katóhikus és protestans nagy-jai, kiknek régi vágyunk valósuland meg e napon.

Pár óra mulva megnyilt a várva várt ország-gyűlés.

De főleg az evangélikus rendeket lépé meg nagy aggodalom.

Hiányzott egy férfit, kiben minden reményök helyezve volt, hiányzott, ki nélkül semmit sem vé-gezhetének, hiányzott a legnagyobb s a legnépszér-űbb honfi, hiányzott a nemzet lelke: nem volt je-len Zrinyi Miklós.

Siettek is követséget küldeni a bánért, ezt ir-ván neki május 11-én: „Nagyságodat, mint kegyel-mes urunkat s elfogyatkozott édes nemzetünknek még feunálló egyik magyar oszlopát, alázattal kér-jük, iudítsa nagyságodat szánakozásra a mi édes hazánk-nak siralmas ügye s annak orvoslására mi-nél hamarabb a pozsonyi gyűlésre való jövetelét siettetni méltóztatásék.“

A bán megjelent; de orvosolhatlan bajoknak lön szemtanuja. Az „evangélikus status“ az ország-veszélyeiről s a hadviselési tervekről hallani sem akart, míg saját ügyei el nem intéztetnek igazságos uton. Heves viták kezdődtek most a katóhikus papság és a protestansok között. Mig végre több szőri felirataikra mindig tagadó választ nyerve a

„hoz képest szép jövedelem, és némi részben örö-müket fokoztatta az is, hogy — így fejezzük ki ma-gunkat — a kaputos osztályból meghivottak is szép számmal jelentek meg, ujra dokumentálván, hogy a „mandli“ és a „kabát“ egymás mellett na-gyon szépen megférnek.

A tánc folyt elég vigan, de mégis azoknak, a kik tanácsolni nem szeretnek, egyik legkedvesebb mozzanata volt a bának a vendéglős által készített kitűző halpaprikás. Élveztek is azt elegen, s a kik elkészvén, nem élvezhették, sajnálkoztak e miatt — mint jó magam is — eleget. Biztattuk azonban ma-gunkat, hogy majd „máskor.“

Hogy ez a „máskor“ be fog következni, erő-sen hisszük, mert halászhaink a kedvező pénzügyi eredményen felvidulva, a templomi zászlóra még szükséges összeg előteremtése végett, még egy tánc-mulatságot fognak rendezni.

Mi előre is jó sikert, s még kedvezőbb pénz-ügyi eredményt kívánunk hozzá.

Számadás.

A folyó hó 6-án Danicska József vendéglői helyiségében, a halászhok templomi zászlójának ujjal való kieserélhetése végett tartott táncmulatság bevé-telei és kiadásai a következők:

Bevétel	55 frt 90 kr.
Kiadás	19 „ 90 „
	Tiszta jövedelem 36 „ —

A tiszta jövedelem emeléséhez a cél iránti te-kintetből hozzájárulni szivesek voltak: főtisztelendő Keller Lajos plebános ur 4 frt 50 krral, Nagy Mi-hály, Wimmer Károly, Bozo-Bódi János és Szeitei Alojza egyenként 1—1 frrtal, tisz. Somogyi Károly segédlelkész, Szeitei Ferenc, Pigler Róza, Hubacsek Pál, Schwartz Lipót és Ivánkovics Imre egyenként 50—50 krral, Lerner József 20 krral, Vass György és Szeitei Tamás 10—10 krral. — A fölülfizetések összege 11 frt 90 kr.

Fogadják a szives adakozók hálás köszö-ne-tünket.

A mindszeinti halászhok.

Üzleti heti szemle.

A hét második felében a gabona üzlet megélénkült, kivált miután a malmok hozzáláttak megfogyott kész-leteik kiegészítéséhez. Ellenben a terményüzlet igen lanyha volt. A kivitel számára alig érkeztek megbizások. — Az ország legnagyobb részében az utóbb-két napon erős havazások voltak, melyek a hótól már ment vetéseket ujra befödtek.

Gabonaüzlet. Buzában a heti forgalom minti egy 80—90,000 m. mázsára rugott, de az árak ál-

bécsi kormánytól, bosszusan hagyák el több hónapi együttlét után a gyűlést; előbb azonban bucsut ve-vének a nádortól s a bántól, ki a küldöttségnek ily jellemző s kielégítő választ adott: „En más vallá-son vagyok, de kegyelmetek szabadsága az én za-badságom, a kegyelmeteken ejtett sérelem, rajtam ejtett sérelem is. Volna bár százezer pápista mellett százezer lutheranus és százezer kávinista vitéte a fejedelemnek: ök megmentenék a hazát.“²⁾

Midőn a katóhikus rendek maguk maradtak, Zrinyi hevesen kikelt a tapintatlan bécsi kormány, főleg pedig a magyarellenes Montecucculi ellen, ki Nagyváradot veszni hagyta, s talán készakarva, mi Erdély vesztét voná maga után. De hevében is ki-mélte a királyt, mert a „Zrinyiek hivek a királyhoz.“

Montecucculi mélyen volt sértve, felforrott vére s az olasz boszuállás irtózatoss terve gyökeret kezde verni undok szívében. Irásban válaszolt a bán-nak, s a magyarokat tanultság s tapasztalás hiánya miatt illetéktelen bírának mondotta nagyszerű haditerve megítélésében.³⁾ Egy hatalmas röpirat követte ezt a magyarok részéről, melynek szerzője ismét csak Zrinyi volt. Gunyoros szavakba burkolt igazság volt a röpiratnak Montecucculit teljesen lesújtó fegyvere. Elolvasta, dűhe főfokra hágott, örökboszut esküdött: Zrinyinek buknia s vesznie kell.

(Folyt. köv.)

²⁾ L. Szalay 5 k. 62 l.

³⁾ L. Szalay 5 k. 67 l.

¹⁾ L. Szalay 5 k. 102 l.

talán nem javultak. Az üzlet szilárd irányban zárult. Tavaszi buza 7 frt 82—7 frt 83 krral zárult. Őszi 8 frt 33 krról 8 frt 23-ra esett, de újra emelkedett, 8 frt 32 krig. — Rozsból összesen csak mintegy 2000 mm. kelt el e héten, mi mellett az árak mm. zsánkint 5 krajcárral estek. Nehány tétel igen finom uradalmi rozsért 6.40 forintot fizettek; közönséges kereskedelmi rozs egész héten 6—6.20 frt-ig jegyeztetett, mely árat a hét zárultával is megtartotta. — Árpa után gyenge kereset volt. Az árak átlag 10 krajcárral estek métermázsánkint. — Tengeri kevés érkezett, a kínálat is gyenge volt, de a fogyasztás mégis tartózkodott a vételnél és árengedést követelt, s mivel a tulajdonosok az amugy is alacsony árakból engedni nem igen akartak, a forgalom lanyha irány mellett néhány ezer métermázsára szorított, mi mellett az ó tengeri 10—15, 5—10 krajcárjával estek. Végül maradt ó tengeri 5.40—5.50 frton, új tengeri 4.90—5 frton készpénz fizetés mellett, métermázsánkint, minőség szerint. — Zabból a jobb áru megtartotta árat. Kereskedelmi zab 5.85—6.40, elsőrendű fehér 6.60—7.75 Repcében nem volt üzlet.

Helyi és vegyes hírek.

— **Bál.** A helybeli halászkok templomi zászlójuknak, mely — mellesleg legyen mondva — meglehetősen el van rongyolva, — ujjal való fölöserélése iránti érdekből, f. 6.án Danicska József vendég-lőjében sikerült táncvigalmat rendeztek. Az eredmény: jó kedv, s mint a lapunk más helyén közölt számadás mutatja, pénzügyileg is kielégítő. Még egy ily jövedelmes bál és meg lesz az új templomi zászló.

— **Eljegyzés.** Kohn Adolf helybeli birtokos kedves leányát: Herminát eljegyezte Grűnner Géza kereskedő Nagy Kikindaról.

— **Eltűnt.** Orosz Mihály polgártársunk a múlt hét péntekén elment hazulról, állítólag azzal a kijelentéssel, hogy soha többé vissza nem tér. Hogy szavát megtartja-e, nem tudjuk, de hogy még nem jött vissza, az bizonyos. Megszomorodott neje azt panaszkolta a községi bírónak, hogy férje azért ment világgá, mert a regalejogbérlet megbizottja, habár tudatlanságból származó, tilos borkimérésen csipte rajta. Ez indokolást azért nem vagyunk hajlandók elhinni, mert biztos tudomásunk van róla, hogy a regalejog bérlet Orosz Mihályval szemben, kellő méltánossággal jártak el, s vele megieghető csekély összegben ki is egyeztek.

— **Tisztújítás.** Községünk lakossága a szomszédos Hódmezővásárhelyvel meglehetősen nagy összekötésben van, s lakosaink nem egyszer veszik igénybe a nevezett város hatósági közegeit, azért azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha a Hmvasár helyen f. hó 8-ik és 9-ik napjain megejtett tisztújítás alkalmával megválasztott tisztviselők neveit olvasóinkkal közöljük. Polgármester lett: Kristó Lajos, főjegyző: Kmetykó József, főkapitány: Nagy Sándor, tanácsnokok: Szikszay Dénes, Draskovics Árpád, Pokomándy Imre, adóigazgató: Kiss János, főügyész: Juhász Imre, főpénztárnok: Banga Péter, főszámvevő: Szikszay Albert, főorvos: Dr. Berger Ferenc, főmérnök: Deák Mihály, tanácsjegyző: Frehoffer Lajos, alügyész: Tóth Imre, főpénztári elnök: Szabó Sándor, alszámvevő: Török Bálint, első almérnök: Czégényi Géza, második almérnök: Jeney Gerő, orvosok: Dr. Hám Dávid és Dr. Váry Károly, adószedők: id. Baranyi Péter és Vörös Zsigmond, adószedői ellenőrök: Soós Lajos és Vigh Zsigmond, birtoknyilvántartó: Tóth Sándor, községi bíró: Keszler József, helyettes községi bíró: Draskovics Árpád, rendőrkapitány: Póka László, alkaptány: Kamocsay Gábor, kamarás: Góby József, mértékhitelítő: Szűcs János, állatorvosok: Vetter Ferenc és Aracsi Dániel.

— **Szegvárról** is eltűnt egy nő, Gajda Franciska férj. Szűcs Istvánné, a ki még e hó 5-én elment hazulról, de mind ez ideig vissza sem tért. Hozzá tartozói a legszorgosabb kutatás dacára nem

voltak képesek nyomára akadni s körözését a szegvári bírói hivatal megrendelte.

— **Elveszett.** Gödri Magyar István szegvári lakosnak f. hó 9-én két lova szaladt el, a melyek még ez ideig nem kerültek vissza, s a károsult gazda jelentése szerint, teljesen nyomuk veszett.

— **RÖVID HIREK: Debrecenben** dohány gyárat építenek, mely 420 ezer frtba kerül. — **A kanyaró.** Pest megye több községében kiütött s az iskolák bizonytalan időre be is zárattak. — **A Béga** a múlt heti nagymérvű hóolvadások következtében megáradt, s Bukovec és Bazos községeket elöntötte. — **A legnagyobb és a legkisebb ember.** Ez idő szerint a legnagyobb élő ember egy fiatal finnországi, ki 2 méter 80 centiméter magas, legkisebb pedig egy olasz törpe, ki csak 43 centiméter magasra nőtt.

— **Ha nem vöm, úgy hát nöm.** Déli Franciaország egyik nagyobb városában történt a következő mulatságos eset, mely derűtségekben tartja az egész megyét. Egy ottani gazdag gyáros magához hivatva első könyvvezetőjét, egy igen csinos és szolid magaviseletű ifjút s így szólott hozzá: „Kedves Minet! ön másfél év óta van házámban, magaviselete mindig kifogástalan volt, szorgalma épenséggel példás. E két körülmény együtt véve arra birt engem, hogy megnyissam ön előtt családi szentélyemet is. Ugy fogadták önt ott, mintha nem valami fizetett hivatalnokom hanem rokonom volna. De már most egy kis baj van!” — E szavak hallatára Minet ur elcsapadt. „Baj?” hebegte, „igazán nem tudom... sejtelmem sincs...” „No, azért ne ijedjen meg annyira, — mondá jóakaró mosolylyal a principális; — a baj nem olyan nagy, hogy ne lehetne rajta segíteni. Hogy sok szót ne vesztéggessünk: leányom szerelmes önbe!” — Ha a villám csapott volna le, nem rjedhetett volna meg ennyire Minet ur. „Szerelmes belém? hiszen ez lehetetlen!” A gyáros elmosolyogta magát, jól esett neki ez a ritka szerénység. „Pedig ugyan, s mivel már ezen segíteni nem lehet, ráadom önökre áldásomat. Gazdagabb vót is kaphattam volna, de jobbat semmi esetre. Tehát rendben van a dolgot!” — „Főnök ur az lehetetlen!” — „Hogyan? ön kosarat ad nekünk?” — „Kénytelen vagyok, mert nem nősülhetek meg!” — „Miért nem?” — „Mert én csak férjhez mehetek!” A principális ur egy percig sóbalványyá meredve állott, aztán kacagni kezdett. „Ön tehát nő? Nagyszerű!” — „Ugy van, főnök ur, én nő vagyok. Egyedül állva a világon, nem vehettem hasznát ismereteimnek, mivel senki sem akart női hivatalnokot üzletébe venni. Aztán jól tudja, hogy fizetük nániuk a női munkát. Férfi ruhát öltöttem tehát s mondhatom, jól ment a dolgom.” A gyáros elgondolkozott egy pillanatra, aztán így szólott: „Mint könyvvezető természetesen nem maradhat tovább házámban, már leányom miatt sem...” „Hogyan, uram, ön elbocsát engem?” — „S melyik az?” — „Ha nem lehetett vöm, legyen nőm!” Az eljegyzést még ugyanazon a napon megtartották.

— **Kossuth-bankók.** Kossuth-bankók, dacára a nagy tilalomnak, melyvel a szabadságharc után sújtattak, most is bőven találhatók az országban. Derék hazafiak ama dicső napok emlékeül őrzik. De hogy valaki azon reményben drizgesse, hogy még valaha forgalomba fognak jönni, erre ma már ritkán találunk példát. Hogy azonban még ma is vannak ily emberek, igazolja a következő eset. Az „Esztergom és Videke” szerkesztőjéhez a napokban beállított egy szentgyörgyemezi földműves ember s 100 frtnyi értékű Kossuth-bankót szedve elő szűre újjából, arra kérte a szerkesztőt, küldje Olaszországba. „Kossuth majd csak beváltja saját bankóit!” A szerkesztő alig bírta öt szándékától eltéríteni s csak akkor nyugodott meg, mikor azzal biztatta, hogy tavasszal, mikor nagy háborunk lesz a muszkával, a Kossuth-bankók újra visszanyerik értéküket. Ez megvigasztalta a jámbor atyafit, a ki nagy remények között kötöztette vissza a nevezetes bankókat egy ezernyolcszáznegyvennyolcban készült harisnyába.

— **József főherceg és a miskolci cigányprimás.** A Borsod Miskolci Közöny írja: Érdekes penez levél érkezett e napokban Miskolcra, a mely élénk feltűnést keltett a közönség körében. Ugyanis egyik cigány bandának brugosa valahol játszott József főherceg előtt s a főhercegnek vagy a játéka, vagy a brugója, vagy az ábrázata annyira megtetszett, hogy konverzációba ereszkedett a brugóssal. De a brugós nem azért élelmes ember, hogy ki ne vonja a következtetést az ilyen nobiles ismeretségből. Rossz idők járnak most a művészetre, a hat forintos buza, meg sok más nem igen kedvez az ideális szenvedélyeknek, érzi is ezt jó brugósunk is és ezért irt egy szép levelet József főherceg ő fen

ségének, elpanaszolván neki keserves állapotját s egy kis „segélyt” kér a kir. fenségtől. Erre egy pár nap mulva jó Miskolcra az említett brugós címére Fiuméből József főhercegtől egy ötven forintos penez levél s abban ő fensége nek egy sajátkezű cigány nyelven írott levele, melyben a népszerű főherceg szokott kedélyeskedésével s tősgyökeres humorával eltréfált a szerencsés brugóssal, a ki aligha állott még valaha ilyen korrespondenciában.

— **Nagy gyárégés.** Reichenbergből írják jan. 7-iki kelettel: „Városunkat múlt éjjel nagy izgatottságba ejtette a swarowi óriási tűz. A Liebig és társas tulajdonát képező, 54 ezer orsóval ellátott gyapotfonó gyár a lángok martaléka lett. A kár egy millió forintnál többre rug. Éjjeli 2 órakor a legfelső emeleten egy self-actor megtűzetesedése következtében meggyulladt a gyapot s a tűz csakhamar villámsebességgel terjedt orsóról orsóra. A számos munkás elvesztette lélekjelenetét és elmulasztotta a vízcsapokat kinyitni. A tűzoltók erőfeszítése dacára az egész tetőzet egy óra alatt lángban állott s végül irtózatos robajjal beszakadt. Erre a négy emeletes épületnek egyik emelete a másik után szakadt be és az óriási termekben felállított gépek és eszközök lezuhantak a mélységbe és hasznavehetetlenné váltak. A pusztító elem ereje akkora volt, hogy még a legerősebb vas sinek és hengerek is meggörbültek. A fonyógyár déltájában romhalmaz volt, melyből sűrű fekete füstfelhők szálltak fel. Az irodákból csupán a legfontosabb okmányokat voltak képesek megmenteni. A gyár a Phönix társulatnál volt biztosítva.

— **A krumpli jubileuma.** Manapság, mikor a falusi kántortól a főispánig az egész világ jubileum lázban szenved, könnyen megtörténik, hogy a sok ünneplés mellett meglehetősen valami olyanról, a mi igazán megérdemli a jubileumot, a — krumpliról. Pedig a krumpli kettős jubileumot ért, első háromszáz, a második százéves jubileum. 1585-ben, tehát most háromszáz éve, hozták be Drake Ferenc és Raleigh Walter angol tengerészek ezt a népszerű növényt Amerikából. De akkor korántsem volt az olyan népszerű, mint manapság. A nép rettenetes előítélete mellett, melyet néhol, így pl. Írországban, a papok elősegítettek, sehogy se tudott a krumpli elterjedni. Csak most száz éve, — s ez a második jubileum — tehát 1785-ben sikerült egy Parmantier Antal nevű franciának király: XVI. Lajos kegyeit megszerezni a krumpli számára. Ez annyira megnyerte a királyt, hogy XVI. Lajos rögtön egy virágot tűzött gomblyukába a Parmantier által felajánlott krumlibokorról és elrendelte, hogy mindennap egy tál krumpli kerüljön a királyi asztalra. Ez az intézkedés terjesztette el az áldott növényt. Sajátságos, hogy épen a legnépszerűbb élelmiszert.

— **Az anyja halála után született.** Egy uri hölgy huszonhatodik születése napját ünnepelte ismerősei körében. Miközben a társalgás kissé szűntelt, a nő gondolatokba merült és utóbb önkénytelenül mondá: Mily gyorsan telik az idő, tegnap mult 30 esztendeje, hogy szegény anyám meghalt.

— **Az író tollak tartóssága.** Mi, a kik annyi réz és aczéltollat elpusztítottunk, nem is gondoljuk, hogy a régiek milyen sokáig használtak egy alkalmas lúd, vagy más tollat. Így például Sachini, a tudós jezsuita, nagy munkáját írva, hét éven keresztül használt egy és ugyanazon tollat: Allatius Leó pedig 40 éven keresztül irt ugyanazon hattyutollal s megsíratta, mikor véletlenül elveszett.

— **Összeégett asszony.** Győrött az Ujvárosban, mint a Györi Közöny írja, hétfőn delután a lakókat Kovácsics Teréz lakásának ablakából kiömlő füst tette figyelmezzé. Beléptek a lakásba s ott iszonyu látvány tárult szemük elé. Egy asszony, Kovácsics Teréz, útmozdulatlanul lángban, félig megégett. Az asszony megvált halva s harmadfoku égési sebekkel elborítva. A vizsgálat kiderítette, hogy az asszony a hideg ellen a szokásos melegítő edényt használta. Az edényben izzó cserfaszénből kifejlődött szén-gáz ruháján át felszállt hozzá s minthogy annak kis mérvben beszívása igen kellemes érzést okoz, az asszony bizonyára tul sokat beszitt a szén-gázból, mely őt észrevétlenül megölte. Az izzó széntől pedig ruhája tüzet fogott s összepörzsölte a halott asszonyt, kit innen kórházba vittek s másnap eltemettek.

— **Legujabb divat.** Bécs elegáns világának hölgyei rózsák, kaméliák helyett mostanság zöld levelek közé kötött piros paprika-csővet tűznek keblükre. Már mi — barbár létünkre — inkább megesszük a paprikát.